TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL
SOOME-UGRI KEELTE KATEEDER

MAASTIKUALANE SÕNAVARA VEPSA KEELES

DIPLOMITÖÖ

HELJE ORG

JUHENDAJA
DOTS. P. PALMEOS

Kaitsmisele lubatud
P. Palmeos

TARTU
1974

EESSÕNA

Käesoleva töö ülesandeks on käsitleda vepsa kule maastikualast sõnavara, süstematiseerida seda ja analüüsida päritolu.

Loodusega on inimene kokku puutunud juba oma eksisteerimisest alates. Maastikualane sõnavara paneb näiteid selle kohta, kuidas inimene, elades ise looduse keskel, on praktilistest vajadustest lähtudes õppinud üksikuid maastiku objekte tähistama, neid üksteisest eraldama ja järjest rohkem konkretiseerima.

Töös käsitatav lõunavepsa muudematerjal on kogutud autori poolt kolmel ekspeditsioonil Leningradi oblasti Boksitogorski rajooni Sodjärve küla 1971., 1972. ja 1973. aasta suvel. Kuleluhtideks on autoril olnud järgmised Sodjärve küla

Elanikud:

Animova, Darja	s. 1940
Boitsov, Grigori	s. 1900
Boitsova, Marja	s. 1907
Ivanova, Avdotja	s. 1900
Kudrjašov, Nikolai	s. 1937
Morozova, Nastja	s. 1906
Ossipov, Vassili	s. 1924
Rogaljov, Ivan	s. 1898
Rogaljova, Tatjana	s. 1902
Rogaljova, Valja	s. 1956
Smelov, Fjodor	s. 1938
Smirnov, Vasja	s. 1959
Smirnova, Marfa	s. 1914
Vostrjakova, Polina	s. 1931

Algallikana on kasutatud samuti M. Zaitseva ja M. Mullose sõnaraamatut „Словарь вепсского языка", millest on esitatud tristest murretest pärinev maastikualane sõnavara. Üksikuid maastikuga seotud sõnu esitatakse ka R. Kettuse „Lõunavepsa häälik-ajaloost".

Töö jaotatakse nelja peatükki. Lügendamise otstarbekuse eile on

nõu. putud vastava ala spetsialis-
tiga, samuti on kasutatud grograa-
fia õpiku abi.

Esimeses prateikis käsitletakse pin-
nachitust puudutavat sõnavara, teises
vaadeldakse vukogusid ja nendega
seotud sõnu, kolmandas soid. Nel-
jas prateikk annab ülevaate taimkat-
tega ühenduses olevast maastikuala-
sest sõnavarast. Esimeses ja neljandas
prateikis on rida alajaotusi. Märksõ-
nade paigutamine ühte või teise
alajaotusse pole alati kerge, mistõttu
vahel võib tekkida kahtlusi sõna
kuuluvuses just sellesse konkreetses-
se rühma, kuhu autor ta paigutanud on.

Maastikualased märksõnad,
mis leiduvad sõnaraamatus, on varusta-
tud vastava märkega (CB2). Kui aga
märge puudub, on tegemist sõnade-
ga, mis leiduvad nii sõnaraama-
tus kui ka autori poolt kogutud
materjali hulgas. Märksõna järele
on kirjutatud muudealad, kus vas-
tav sõna esineb. Kui sõnast esineb
mitu tõõlikulist variandi, on Sodjärvel

kasutatav sõnakuju antud esikohal. Kõigile märksõnadele on lisatud näitelause, mille järel olev viide (СВЯ) osutab, et lause pärineb sõnaraamatust. Viite puudumine tähistab, et lause on kirja pandud autori poolt Sodjärvelt. Sõnadele, mida sõnaraamat ei esita ja mis on üles märgitud ainult töö autori poolt, on lisatud vastav selgitus.

Märksõnad esitatakse alafaotustes tähestikulises järjekorras. Liitsõnad on koondatud põhisõna alla, kui on ilmne, et nad kuuluvad antud märksõnaga ühte. Ka sünoniümid on vafaduse korral piiitud koondada ühte rühma. See asfaolu ei luba küll alati rangelt järgida tähestikulist järjekorda, kuid sisulise selguse huvides on see autori arvates siiski otstarbekas.

Märksõnad on alla kriipsutatud kahe sirge joonega, näitelaused, märksõna korduval esinemisel ja muud variandid antud

sõnast ühe sirge joonega. Etümologiseerimisel esitatavad vasted sugulaskeeltest, samuti vene- ja muukeelsed vasted vene ja muudele laenudele on lineeritud laineliselt.

Töö lõpus esitatakse vepsakeelsete sõnade indeks, lühendite seletused ja kasutatud kirjanduse loetelu.

1. PINNAEHITUS

1.1. PINNAS

kivi, -en 'kivi'.
Sõna tuntakse kogu vepsa kule-alal.
kül'bet'iš vedẹn l'ämbitadas kivil' (СВЯ) 'saunas soojendatakse vett kividel'. Vasteid sugulaskultest: sm kivi, ký kivi, vdj tšivi, e kivi, lv kiw, mrdE k'w, mrdM k'w' 'veskikivi', m kü, ung kö (SKES I 203). Sõna on soome-ugri algupära (FUV 89).
kivi sõnale täiendi lisamisega eraldatakse ka mõningaid kivide liike: väged kivi 'lubjakivi', hahk kivi 'maakivi, hall kivi'. Liitsõna karakivut kasutatakse tähenduses 'teokarp, merikarp'. kivut, -dẹn on deminutiiv sõnast kivi. Tuntud on ka järgmised liitsõnad:

kivikogo, -n (CBA) 'kivihunnik, -kogum'. Sõna esineb keskvepsas Pondala külas. Lõuna- ja paiguti ka keskvepsa murdealal kasutatakse samas tähenduses kiviroŋg, -un; kiviroŋguid' om t'ouz' püud ü sa küntta (CBA) 'põllul on kivihunnikuid, ei saa künda'; kivišt, -on 'kivine koht, maa-ala, kus on palju kive, kivistik'. Sõna tuntakse kesk- ja lõunavepsa murdealal. gadad el'etas kivištos (CBA) 'ussid elavad kivistikus'. Sünonüüm sõnale kivišt on kivižom, -an (CBA), mida kasutatakse ainult keskvepsa murdes.

Vepsa kulele on tüüpiline rühma, kohta, kollektiivi märkivate lüdete abil moodustada tuletisi taimenimetustest, mingit kohta või eset märkivatest sõnadest. Nud tuletised tähistavad siis millegi esinemisrohkust, näit. kohta, kus vastav taimeliik valdavalt kasvab, või kus nimetatud ese-

meid hulgaliselt on. Selliseid tuletisi moodustatakse liidele -išt, -ik ja -žom abil.

kivi sõnast on eelnevatele lisaks tuletatud ka adjektiiv kivekaz, -han 'kivine'; mijau pŭudod oma kivekahad (СВЯ) 'meil on kivised põllud'.

koiranmuil' 'must muld liivakihi all'. Sõna esineb ainult „lõunavepsa tõalik-ajaloos".

l'edo, -n, l'ed, -on 'liivane pinnas' on üles kirjutatud kesk- ja lõunavepsa murdealalt.

kăbedad babukad kazvaba l'edoil'e tahoil'e 'punased sumed kasvavad liivase pinnasega kohtadele'; ištut'in' kartoškan l'edho maha 'panin kartulid liivasesse pinnasesse maha'; mia menin ledoręę tahoręę 'läksin liivase pinnasega kohale'. Toivonen ühendab vepsa l'ed sõna soome sõnaga lieto 'liiva ja savi segune lahja pinnas' ja pakub neile sama algupära sõnaga lie-

tę, vps l'etę 'lüv' (SKES II 291).

l'etę, -ken (СВЯ) 'lüv'.

Sõna levik pürdub põhjavepsa murdega. Päritolult on su lääne meresoomelike, vrd. sm lietę 'muda, pori', krjA lietę, krjL lietęh 'lü-v', e lude, lv lieds6 (SKES II 291).

pesk, -an 'lüv'.

Seda sinonüümi l'etę sõnale kasutatakse kesk- ja lõunavepsa murdealal.

lapsed vätas peskas (СВЯ) 'lapsed mängivad lüvas'. pesk on vene laen, vrd. vn necok 'lüv' (Даль III 103). Sõna on andnud ka adjektüvi peskukaz, -han 'lüvane'; järves randad madarad, peskukahad 'järve kaldad on madalad, lüvased'. Sodjärvelt on üles märgitud lütsõna peskma, -n 'lüvamaa, -muld', mis vepsa-vene sõnaraamatus puudub. peskman kazvab ozr 'lüvamaal kasvab oder'.

lumipaik, -an (СВЯ) 'lumest vabanenud koht'.

Sõna on registreeritud keskvepsa murdealalt Järvenkülast.
paik, -an 'paik, koht' on lääneemeresoome sõna, vrd. sm paikka, kjA paikku, kjL paik, vdj paikka, e paik, lv pàiĭkka (SKES II 458).
kezapaik, -an (CBA) 'lumest vabanenud koht'.
Sugi sõna esineb ainult keskvepsa murdealal.
kezapaikad ehtiba (CBA) 'ilmusid lumest vabanenud kohad'.
ma, -n '1. maakera, maailm, 2. maapind, -kamar, 3. pinnas, muld, 4. maakoht, -kurk'.
Sõna on kõikides nendes tähendustes tuntud kogu vepsa keelealal.
gagarin ez'meine l'end'i ümbri mad (CBA) 'Gagarin lendas esimesena ümber maailma'; vedada madm'e 'vedada maapinda mööda'; peskma on kuivemb mi savima 'lii-

vamaa on kuivem kui savimaa';
müd'en mail'e möst tul'id (СВА)
'sa tulid jälle meile maile'.
Sugulaskultes esineb sõnal vasteid kuni samojedi kulteni:
sm maa, nj A, L moa, mua, vdj mā, e maa, lv mō, udm mu, mns mā̧, h msx, samT mou (SKES II 324). Sõna uurali päritolu nendib Collinder (FUV 33).
kezama, -n (СВА) 'sulanud maa', on üles kirjutatud keskvepsast.
lumi langez kezamanę (СВА) 'lumi langes sulanud maale';
mustma, -n 'mustmuld' on registreeritud Sodjärvelt, vepsa-vene sõnaraamatus puudub.
sigā čoma mustma 'siin on ilus mustmulla maa'.
muda, -n 'muda, kõnts'.
Sõna esineb kogu vepsa kulealal.
järves om muda 'järves on muda'; muda l'ibui pohjaspęi 'muda tuli põhjast üles'; sigā äi muda om 'seal on palju muda'. Tuntarse ka adjek-

tüvi mudakaz, -han 'mudane'; mudakaz veźi 'mudane vesi'. Sõnal leidub vasteid kuni mordva kulteni: sm muta, krj A, L muda, e muda, lv mudà, mrd moda 'muld' (SKES II 354).

savi, -en 'savi' on tuntud kogu vepsa kulealal.

peksta savi 'sõtkuda savi'. Sõna ulatub vähemalt läänemeresoome algkulde, vrd. sm savi, krj A savi, vdj savvi, savi, e savi, lv sâ'uv (SKES IV 985). Vasteid kaugematest sugulaskultest (h sägi, mns sol') putakse ebakindlaiks (FUV 112).

Sõnast on ka tuletisi: savīn'e, -žęn, savekaz, -han, saveśüin'e, -žen 'savine'; mijau püudod oma savekahad (CB 9) 'meil on savised põllud'. Lütsõna savima, -n kasutatakse kesk- ja lõunavepsas. savimau hüvin' kazvab l'üib (CB 9) 'savimaal kasvab hästi vili'.

Pinnakatte ja mullastiku-

ga seotud sõnavara on genuiinne, selle hulgas esineb ainult üks vene laen – pesk 'liiv'.

Tuntakse kõiki hädavajalikke termineid: ma 'maa, muld', l'etę, pesk 'liiv', savi 'savi', kivi 'kivi'. Eraldatakse ka mulla liike: mustma 'mustmuld', peskma 'liivamaa, -muld', savima 'savimaa, -muld'. Kivimitele ei ole omakeelseid nimetusi praaegu üldse antud, autorit õnnestus neid kirja panna ainult kaks, mõlemad kirjeldavat laadi: hahk kivi 'maakivi' ja väged kivi 'lubjakivi'. hahk, -'hall', väged, -dau 'valge'.

1.2. PINNAVORMID

1.2.1. MÄED JA KÜNKAD

kal'l', - on (CBЯ) 'kalju, karjäär' esineb ainult põhjavepsa murdes.
zver' ol'i l'äbi kal'l'os t'ehnu reigun (CBЯ) 'loom oli läbi kalju teinud augu'. Sõna on laenatud läänemeresoome kultesse (sm kallio, kjA kal'l'ivo, kjL kal', e kalju, vdj kal'l'o) germaani kultest: L* xalliōn, vrd. mr hxl, r häll 'paas' (SKES I 150).

kukkaz, - han (CBЯ) 'küngas'. Sõna on üles kirjutatud ühest põhjavepsa külast.
müd'e sijan om ai kukkhid (CBЯ) 'meil on palju künkaid'. kukkaz on läänemeresoome sõna: sm kukka 'lill', kj kukka, kjA kukkaine 'lilu', vdj kukkaz (SKES II 232).

m'ägi, -en, mägi 'mägi' on kasutusel kogu vepsa kuhalal.
sigā sur' m'ägi 'seal on suur mägi'; l'ibuda m'ägerę 'ronida mäkke'. m'ägi sõna on lääne-meresoomelist päritolu. Vasteid sugulaskultest: sm mäki, kj H, L mäki, vdj mätši, e mägi, lv mä'G (SKES II 358).
Mägist maa-ala tähistatakse sõnapaaridega m'ägekaz, mägikaz sija, m'ägekas taho 'mägine koht'; miid'en d'eruun om mägikahau sijäu (CBA) 'meie küla asub mägises kohas'. Mäe osi tähistatakse järgmiste liitsõnadega: m'ägirand, -an 'mäejalam'. Sõna on üles märgitud lõunavepsa murdealalt Sodjärvelt, vene-vepsa sõnaraamatus puudub. ol'in m'ägirandan 'olin mäejalamil'. Keskvepsa murdealal tähistatakse 'mäejalamit' aga sõnaga mägiad'g'-an (CBA); eran mägiad'g'äs (id) 'elan mäejalamil'. mägioc, -an (id)

'mäetipp' esineb keskvepsa murdealal Pondalas. Lõunavepsas, samuti ka keskvepslaste juures kasutatakse samas tähenduses liitsõna mägipä, -n, mägipä, mägenpä; l'ibuda mägipähä 'ronida mäetippu'. Sodjärvelt on üles kirjutatud deminutiiv mägut, -den 'küngas, väike mägi'; mučuine mägut 'väike küngas'.

mätaz, -han, mättaz '1. küngas, 2. mätas' esineb kesk- ja lõunavepsa murdealal.

per't' süžub mäthou (СВЯ) 'maja on künka otsas'; proid'in mäthid'me päl'iči sos (id) 'läksin mättaid mööda soos'. Sõnal on sugulaskulseid vasteid kuni samojedi kulteni: sm mätäs, krj mätäš, vdj mätäz, e mätas, samk mɛ̀kte (SKES II 361). Sõna uurali algupära kinnitab ka Collinder (FUV 34).

mäthist, -on, mäthist 'mätastik, küngastik; koht, kus on palju mättaid või künkaid'

esineb kesk- ja lõunavepsas.
hond niitta mäthistos (СВЯ) 'mätastikus on halb niita'. Kasutatakse ka adjektiivi mäthikaz, -han, mäthikaz 'künklik, mättaline'; mäthikaz taho, mäthikaz sija 'künklik, mättaline koht'
topaz, -han, toppaz, tupaz (СВЯ) 'mätas' on erinevate hääliku-liste variantidena tuntud kesk- ja lõunavepsas.
ühtęs tophas poimin' robhen borad (СВЯ) 'ühelt mättalt korjasin torbikutäie marju'. Г. Т. Itkonen esitab soome sõnadele tuppo, tupero vasteid ka lapi kultes (SUSA XXXII 3, lk. 51). Ilmselt on topaz läänemeresoome sõna.

Teemakohane sõnavara on esindatud tagasihoidlikult. Nii näiteks on vepsa kules olemas küll üldnimetus mägi 'mägi', ei ole aga mitte mingisuguseid

eri nimetusi erineva kuju, suuruse ja asukohaga mägede jaoks. mägi sõna kõrval esineb vul vaid teine – mätaz 'küngas, mätas'. 'Mätast' tähistab teinegi sõna – topaz. Vepsa keelest puudub ka mägist maa-ala märkiv termin. Selleks otstarbeks kasutatakse adjektiivi mägekaz, mägikaz, mis on täiendiks sõnadele taho või sija 'koht'. Mäe osi tähistavad nimetused mägipä ja mägioc 'mäetipp' ning mägirand ja mägiadg' 'mäejalam'.

Kõik sõnad on genuiinsed, esineb ainult üks vana germaani laen – kall' 'kalju'.

1.2.2. SÜGAVIKUD

haud, -an, houd (СВЯ) 'auk, haud'. Esineb kesk- ja põhjavepsas. kopata haudha (СВЯ) 'kaevata hauda'. Sõnale on esitatud vasteid läänemeresoome keeltest: sm hauta, kjA haudu, vdj auta, e haud, lv ōda. Udmurdi vaste šai 'haud' on ebakindel (SKES I 63).

käp, -an (LVHA) 'haud, kääbas'. Sõna on kõhklevalt putud balti laenuks, vrd. lud kãpas, lt kaps 'haud' (IKBL 126).

kop, -an 'auk, kartulikoobas' on tuntud kesk- ja lõunavepsas. panda kopha kartoškad 'panna kartulikoopasse kartulid'. Sõna on vene laen, vrd. vn konamь 'kaevama' (Даль II 157).

kar, -an 'auk, süvend, lohk' esineb kogu vepsa kuleala l.
kaida kar 'karvata auk'. Sõna on vepsa kuleist laenatud ka vene murdesse, vn kapa 'laht jões või järves' (Фасмер II 189). Sodjärvelt on üles märgitud vez'ikar', -en 'vuga täidetud auk'. nangeta vez'ikarha 'kukkuda vuga täidetud auku'.

kuhr, -en (СВЯ) 'väike auk metsas, soos' on kirja pandud keskvepsa murdealalt Pondala külast. mina g'üin vet' kuhruspäi (СВЯ) 'ma jõin august vett'. kuhr'ikišt, -on (СВЯ) 'koht, kus on palju väikesi auke; auklik, ebatasane maastik'. Sõnast on tuletatud vul ka adjektiiv kuhruikaz, -han 'auklik, ebatasane'; kuhruikaz taho 'auguline koht'.

kanav, -an 'kraav' esineb Sodjärvel, vepsa-vene sõnaraamatus puudub. kanavas om vez'i 'kraavis on vesi'. Sõna on vene laen, vrd. vn канава 'kraav, renn' (Даль II 83).

rova, -n (СВЯ) 'kraav' on tuntud kesk- ja põhjavepsa murdealal. t'evertme rovad kaidud (СВЯ) Sugi sõna on vene laen, vrd. vn pob 'kraav' (Danb IV 98). Väikest ja kitsast kraavi märgib deminutiiv rovaine, -žen.

raks, -on (СВЯ) 'nõgu, lohk, org'. Sõna on üles märgitud keskvepsast. raksodme g'oksob ojaine (СВЯ) 'nõos, orus jooksib ojakene'. Sugulaskulte vasteid: sm laakso, e murd laks, m la·ksõ (SKES II 267). Ka kaks sünoniümi on keskvepsast üleskirjutatud: raksoriun, -an (СВЯ) 'orunõlv' ja raksover, -en (СВЯ) 'orunõlv'. raksoveriuu om g'ättut hiinsat (СВЯ) 'orunõlvale on jäetud heinasaad'.

notk, -on 'nõgu, lohk, org' esineb kesk- ja lõunavepsa murdes. pert' siižub notkos (СВЯ) 'maja on orus'. Sõna on päritolult lääkemeresoomeline, vrd. sm notk, krjA notko, vdj nętku, e murd nõtk (SKES II 394).

org, -on 'org, nõgu' on tuntud kõigis vepsa murretes.
huba dorog - orgod da mäged (СВЯ) 'halb tee - orud ja mäed'. org on läänemeresoome sõna, vrd. sm orko, krj orko, orgo, vdj orko, e org, lv urb (SKES II 438).
sŭvénduz, sęn (СВЯ) 'sŭvend'. Sõna levik pürdub keskvepsa murdega. Tuletis sŭvă, -n 'sŭgav' sõnast, millel leidub vasteid läänemeresoome keltes: sm syvä, krj A šŭvä, sŭä, vdj sŭvä, e sŭgav, sŭva (SKES IV 1150).

Tumakohase sõnavara hulgas on olemas kõik vajalikud põhimõisted: raks 'nõgu, lohk, org' ja selle sinonüüm notk 'nõgu, lohk, org', org 'org, nõgu' (raks ja notk on väiksemad kui org); kraavi tähistamiseks on kaks vene laenu - kanav ja rova. Mitmesuguste aukude ja haudade tähistami-

seks on mitu erinevat sõna: kar 'auk, süvend, lohk'; kuhr 'väike auk metsas, soos', kop 'auk, kartulikoobas', haud 'auk, haud', kåp 'haud, kääbas'. Nagu näha, pole sõnavara selles osas kuigi rikkalik ja piirdub aimult hädavajaline terminitega.

1.2.3. MADALIKUD

abai,-jon 'abajas' on tuntud kesk- ja lõunavepsas.
abajos rogod kazvaba 'abajas kasvab pillirooq'. Sõna on läänemeresoomeline, vrd. sm apaja, kjA abai, kjL abai, vdj apaja, e abajas (SKES I 20).

arraŋg,-on (СВЯ) 'nõgu, alang, madal koht' esineb ainult keskvepsa murdealal.
arraŋgos hiin čoma kazvoi (СВЯ) 'nõos kasvas ilus hein'. Nõgu, madalat kohta tähistavad ka keskvepsa liitsõnad arraŋgsija ja arraŋgtaho. Adjektiivi arraŋgokaz,-han kasutatakse tähenduses 'madal, alanguline': arraŋgokaz taho, arraŋgokaz sija 'madal koht'. Tähenduses 'madal' kasutatakse vul adjektiive

алав, -ан ja алаhаiнe, - žen 'madal, alumine, allpool asuv'; алаhаiнe sijä 'madal koht'; sigou ponuu алаhаiнe rand (СВЯ) 'siinpool on madal kallas'; алавas sijas kazvab hiivä hein (id) 'madalas kohaskasvab hea hein'. алаŋgišt, -on (СВЯ) 'nõgu, alang' esineb keskvepsas. алаŋgodme joksob ojaine (СВЯ) 'nõos jooksib ojake'.

Tuletised on saadud sõnatüvest ала-, ord. sm ala, kj ala, aleš, e alla, ala, mrdE alo, mns ịалє·х, ung al-, samk il- (SKES I 14) Sõna uurali päritolu märgib ka Collinder (FUV2).

лodo, -n 'lutseljak, madalik' esineb kogu vepsa kuhealal. järves om лodoid 'järves on lutseljakuid'. Keskvepsas esineb ka lütsõna лodonišk, -an 'lutseljaku, madaliku keskpaik'

лuda, -n (СВЯ) 'lutseljak, madalik' on registreeritud ainult Šoutjärvelt.

veńeh puu̯tü̯ ruda'e (ЛВЯ) 'paat jäi madalikule kinni'. Vepsa ruda on tagasilaen vene kulest, kuhu ryga 'lutsuljak' on laenatud läänemeresoome poolelt (SKES II 313).

roga, -n '1. org, lohk, 2. niiske või soine madal koht'.
Sõna on registreeritud kesk- ja lõunavepsa murdealalt.
ajada l'ehmad rogarę 'ajada lehmad orgu, lohku'. Sõnale esineb vasteid ka teistes läänemeresoome keeltes: sm loka 'pori', kjt loga, kjt roga (SKES II 301).
Tüvest roga on saadud adjektiiv rogakaz, -han 'lohkus, madal'; rogakaz taho, rogakaz sijä 'lohkus, lohuline koht'.
Sodjärvelt on üles kirjutatud lütsõna rogaver', -en 'lohu, -oruvur, -nõlv'. Kesk- ja lõunavepsas esineb tuletis rogandęz, -en, rogandęh 'lohk, madal koht'; päzda rogandęzerę'

'minna lohku'. Ord. raks.

Madalikega seotud sõnu on vähe. Madalat kohta, alangut tähistab keskvepsas tuletis arratiivest - arraŋg, samuti ka arraŋgišt. Sodjärvel aga neid sõnu ei kasutata. Seal on tuntud ainult sõnad rodo 'madalik, lutseljak', roga 'org, lohk, madal niiske koht', rogandęz 'madal koht' ja abai 'abajas'. Kõik nud sõnad kuuluvad genuiinse sõnavara hulka.

1.2.4. PÕLLUD JA TEED-INIMTEGEVUSE TULEMUS

Põllud.

hāmez, -hẹn, haumeh, houmeh 'alemaa, kuhu on juba vili kül-vatud'.
Tuntud kesk- ja lõunavepsas. mäuda hāmhere 'minna ale-põllule'; haumeh oli da kaz-vahtui mecau (СВЯ) 'oli alemaa, aga kasvas metsa täis'. Sõna tuntakse ka teistes läänemere-soome kultes: sm halme 'vilja-põld, -väli', krjA halmeh, krjL haumeh, e ale (SKES I 52). Sõna putakse kõhklevalt balti laenuks (IKBL 95).
haumhut, -dẹn (СВЯ) 'väike alepõld'; mechāmez, mechaumeh, mechoumeh 'metsa keskele või jum-

de rajatud alepõld'; mechaumte-
nę kazvoi čoma rugiž (СВЯ)
'metsa keskel olevale alepõllule kas-
vas ilus rukis'.

kaśk, -en 'alemaa, -põld' on tun-
tud kogu vepsa kulealal.
kasken puuętas kevadou (СВЯ)
'alemaad tehakse kevadel'. Sõ-
na on soome-ugri päritolu, ord.
sm kaski, krjt kašk, vdj kaht-
ši 'kask', e kask, mns kiś-pu
'kask' (SKES I 168 ja FUV 86).
Ühest keskvepsa külast on kir-
ja pandud kaskeŕüun, -an (СВЯ)
'alemaa äär, serv'; kaskeŕüunau
babarmkišt kazvab (id) 'alemaa
ääres kasvab vaarik'.

pano, -n (СВЯ) 'põletamisjärgne alemaa'.
Esineb ainult keskvepsa murdealal.
panonę semetas nagrten (СВЯ)
'põletamisjärgsele alemaale kül-
vatakse naeriid'. pano on tuletis
soomeugri algupära verbist pa-
nada, -b 'põleda', millel lei-
dub vasteid kuni ungari kule-
ni (SKES III 471/472).

para, -n 'põld' on kirja pandud Sodjärvelt, vepsa-vene sõnaraamatus puudub.
mänimai parrarę 'läksime põllule'. para on vene laen, vrd. vn nore 'põld' (Dant III 257).
põd, -on, peud, põud, pŭud 'põld'. Sõna tuntakse kõikjal vepsa kuhalal, Sodjärvelt on üles märgitud häälikulised kujud põd, peud ja põud.
derovnas ā peudoid 'külas on palju põlde'; nečhe põudho semetud rugiž 'sellele põllule on külvatud rukis'. Sõna on vana germaani laen, vrd. üsks vëlt 'väli, nurm', mr fiselder, r fjäll 'põllusül' (SKES III 516).
Pinnase järgi nimetatakse põlde l'edpŭud, l'edpeud, l'edpõud, l'edpõd 'lüvane põld' ja savipŭud, savipeud, savipõud, savipõd 'savine põld'. l'edpŭudho ištutę-l'iba kartohkad (СВЯ) 'lüvasele põllule panime kartulid maha'; savipõdho semetud põväz 'savisele põllule on külvatud lina'.

ühest keskvepsa külast on kirja pandud lütsõna mecpŭud, -on (СВЯ) 'metsas, metsa puuresasuv põld'. Keskvepsas esimb ka sõna pŭudoad'g', -an (СВЯ) 'põlluvur, -serv'; pŭudoad'ghåsai tul'in' i l'ebaidel'imoi (СВЯ) 'jõudsin põlluvurele ja puhkasin'.

Vastavalt sellele, mis põllul kasvab, nimetatakse neid: hernęhpŭud, hernęzpana 'hernepõld', nagrpõd, nagrpana 'kaurapõld', kartoškpŭud 'kartulipõld', nagr'ižpŭud, nagr'ižpana 'nauripõld', nižupŭud, nižupana 'nisupõld', ovidpana 'suvirukkipõld', ozrpŭud, ozrpana 'odrapõld', pŭazpŭud, pŏvazpana 'linapõld', rugišpŭud, rugišpana 'rukkipõld', grečudpana 'tatrapõld'. Sodjärvel kasutatakse nüsugustes lütsõnades tavaliselt vene laenu pana. Põldu, kust on seal kasvanud vili juba koristatud, nimetatakse vastavalt hernęzma, nagrma, kartoškma, nagr'ižma, rugižma,

ozrma 'endine herne-, kaera-, kartuli-, naeri-, rukki-, odrapõld'. semeta kagr nagr'ižmaha (CBA) 'külvata kaer endisele naeripõllule'.

vago, -n 'vagu' on tuntud kogu vepsa alal. kartoškad ištutadas vagoile (CBA) 'kartulid pannakse vagudesse'. Sõna on balti laen, vrd. lt vaga, lud vagà 'vagu' (IKBL 176/177).

Põldudega seotud sõnavara ei ole vepsa kules suur. Põllu tähistamiseks on olemas kaks sõna: üldtuntud püud, pöud, peud, põd ja murdeline parra. Sodjärvel kasutataksegi rohkem vene laenu parra, vana germaani laen püud esineb kõnepruugis palfu harvemini ja sedagi ainult vanemate inimeste kõnes.

Ka alemaad tähistab mitu sõna. Nüst parro on tarvitusel fust äsja põletatud alepõllu märkimiseks, haumeh,

houmeh, hämez suvastu tähistab aga vana alet, kus puba midagi kasvab või mis on sööti pärtud.

Tud.

bizirk, -an (СВЯ) 'metsasiht'.
üles märgitud ülest neskvepsa külast.
astuin mecas bizirkadme (СВЯ) 'astusin metsas metsasihti mööda'.
Sõna on vene laen, vrd. on buzupok 'siht' (Darb I 204).
t'e, -n 'tee' esineb kogu vepsa alal.
t'eile tariš mända n'ečida t'edmu 'teil on tarvis minna seda tud mööda'; mä t'espä šuštund onen 'ma olen tust väsinud'.
Sõnal on vasteid permi kulteni: sm tie, mjt t'ie, e tee udm tyi (SKKK 510).
Sodjärvelt on üles märgitud lütsõna kezat'e, -n 'suvetee'.
vägedjärbhe kümnen virstad kezat'edmu 'Valgejärvele on küm-

me vusta suvetud mööda'. t'e-
hut, -dęn 'turada, väike kõlsas
tu'. mecas oma t'ehudęd 'met-
sas on turajad'. t'eveŕ, -en 'tu-
äär, -veŕ'; t'eveŕes koivęd kaz-
vaba 'tuvures kasvavad kased';
t'e om redukaz, astu t'evertm'e
'tu on poine, astu tuvurt mööda'.
t'esar, -an, t'esaŕ 'risttu, turist'
on üles märgitud kesk- ja lõuna-
vepsast. sündumas kundoutas
t'esaroiš (СВЯ) 'ennustusi kuula-
takse turistil'. Keskvepsas tä-
histab risttud vul sõna ŕistt'e, -n
(СВЯ). ŕistt'enę tuľiń, sigau nä-
gišt'iń ŕist'itun (СВЯ) 'tulin
risttule, seal nägin inimest'.
tropaiń'e, -žen, tropęiń'e 'jalgrada'.
Esineb kogu vepsa kuualal.
mina tropašt'me mäńiń ǵärve-
nę (СВЯ) 'ma läksin jalgrada
mööda järvele'. Sõna on vene
laen, vrd. on трона, тропинка
'jalgrada' (Danb IV 434).
tandar, -en 'kõvakstallatud maa'
Esineb kesk- ja lõunavepsas.

Sugulaskulte vasteid: sm tanner, tantere 'kõva sile maapind', krj A tanner, lp duoddâr 'tundra' (SKKK 510).

Tüd märgivad vepsa kules põhiliselt kolm sõna: t'e 'tee', biźirk 'metsasiht' ja tropainé, tropęiné 'jalgrada'. Kaks viimast kuuluvad vene laenude hulka.

2. VEEKOGUD

ald, -ou (СВЯ) 'laine'.
Sõna levik piirdub põhjavepsa murdealaga.
ä́nižęs oma suu̯ried aldod 'Äänisjärves on suured lained'.
Sõna on läänemeresoome päritolu, vrd. sm aalto, krjA aldo, krjL aldo, e murd ald : alla 'virbendus, färellainetus' (SKES I 1).

raińiž, -nhen, raineh, -hen 'laine' on kasutusel kogu vepsa alal.
järvuu̯ suręd rainhed 'järvel on suured lained'. Ka raińiž on läänemeresoome sõna, vrd. sm laine, krjA laineh, krjL raińiž, raińeh, vdj raine, e laine, lv lain, làinšz (SKES II 270).

boŋg, -an (СВЯ) 'hauakoht'.
Sõna tuntakse ainult keskvepsas.

boŋg om mugoi sija jog'es, kus jog'i sŭvemb i l'evedęmb (СВЯ) 'hauakoht on selline koht jões, kus jõgi on sügavam ja laiem'.

brod, -an 'koolmekoht' on üles märgitud Sodjärvelt, vepsa-vene sõnaraamatus ei esine. jog'es brod om 'jões on koolmekoht'. Sõna on üle võetud vene keelest, vrd. ver Брод 'koole, madal läbikäigukoht jões' (Даль I 129).

brad'indsijä, -n (СВЯ) 'koolmekoht'. Üles kirjutatud keskvepsa murdealalt Pondala külast. mända brad'indsijäs (СВЯ) 'minna koolmekohta pidi'. Sõna on tuletis venelaenulisest verbist bratt'a, on проŭmu 'läbi minna' (Даль III 487).

jog'i, -en, g'ög'i, d'ög'i, d'og'i 'jõgi'. Sõna esineb ~~k~~ erinevate hääliku-liste variantidena kogu vepsa alal. sigä suŕ, karakaz jog'i 'seal on suur, kalarikas jõgi'; levedad jog'ed 'laiad jõed'; s'ŭvä jog'i 'sügav jõgi'; kard jog'i

'kitsas jõgi'. Sõnal leidub vasteid kuni samojedi kulteni: sm joki, krjA jogi, krjL d'ogi, vdj jetši, e jõgi, lv jõG, mrdM jov 'Mokša jõgi', ung -jó, mns ie, samK d'aga (SKES I 118). Sõna uurali päritolu kinnitab ka Collinder (FUV 18).

jogut, -den, g'õgut, d'õg'ut, d'og'ut 'väike jõgi, jõeke' on deminutiiv tüvest jog'i. mučuin'e jogut joksob järfhe 'väike jõeke jooksob järve'. Esineb ka terve rida lütsõnu: g'õg'inišk, -an (CBA) 'jõelähe' on üles märgitud keskvepsast Pondalast. jog'iren', jog'ireun, g'õg'irüun, -an 'jõekallas (otse vee püril)' on tuntud kesk- ja lõunavepsa murdealal. koll'ijan marg'ad kazdas g'õg'irüunil' 'türnpuu kasvab jõekallastel'. jog'ensu, -n, g'õg'ensu 'jõesuue' on kirja pandud kesk- ja lõunavepsast. ühtnäg'i tul'l'ij känd'ihe g'õgensuspäi (CBA) 'äkki tuul käändus jõesuud-

me poole'. Rõunavepsa murde-alalt on kirja pandud jogeveŕ-en 'põeveer, -ääŕ'; jogeverõ kazvab äi t'omīd 'põeääres kasvab palju toomingaid'.

järf, -en, järv, jarv, d'ärv, g'ärv 'järv'. Sõna tuntakse kogu vepsa kule-alal; Sodjärvelt on üles märgitud hääli kulised kujud järf ja järv. järves äi karrad 'järves on palju kalu'; bul'bud kazvaba järves 'vesiroosid kasvavad järves'; jog'i järvespä järfhe rangdęb 'jõgi jooksib (ühest) järvest (teise) järve'; mudakaz järf 'mudane järv'. Sõnal on sugulaskulseid vasteid läänemeresoome kultes, samuti mari ja mordva kultes: sm järvi, kyA järvi, kyL d'ärv, d'ärvi, e järv, lv jǭra, mdM jɛŕ'kɛ, mdE eŕke, m jär, jer (SKES I 132).

Tüvest järv on saadud ka deminutiiv järvut, -den, d'ärvut, g'ärvut 'väike järv, järveke'; g'ärvut pen', a karrad om ei (UBA)

'färveke on väike, aga kalu on palju'. Järvednohket maastikku väljendab tuletis järvišt, -on. LVHA-s on esitatud sõna järvekesk 'maariba kahe färve vahel', Sodfärvel on su aga tundmatu. avińjärv, -en (СВЯ) 'avafärv' fa järvenkar, -an (id) 'laht, abafas' on üles märgitud ainult ühest keskvepsa külast; veneh om ǵättud järvenkarha (СВЯ) 'paat on fältud abafasse'.

kaiduz, -sen 'väin, kitsus' on tuntud kesk- fa lõunavepsa murdealal. ajada kaidusęs 'sõita läbi kitsuse'. Sõna putakse germaani laenuks, ord. a-sks gād 'noolhots, teravik, tipp'. Laen on esindatud vul soome fa karfala kules: sm kaita 'väin', krjA kaidu, krjL kaid (SKES I 143).

kl'uč, -on 'vuukuris, nulukoht' Vene laen on üles märgitud lõunavepsa murdealalt Sodfärvelt, vepsa-vene sõnaraa matus puudub, ord. on kruor 'vuukuris, läte' (Dant II 122).

joǵes kľuč om 'fōes on vuḱuris'.

korthišt, -on, korťik 'kōrkjastik'.
Registreritud kesk- ja lōunavepsast.
mä korthištos oŋgitan 'ma ŏngitsen kōrkjastikus'. Tuletis on saadud sŏnast kortęh, -en, kortęz 'kŏrgas', vrd. sm korte, krjA korteh, krjL korteh (SKES II 220).

koś́k, -en 'kosk, kärestik'.
Sŏna kasutatakse kogu vepsa alal.
mürk koś́k 'färsk kosk'. Tuntakse ka adjektiivi koskekaz, -han 'kärestikuline, koskederohke'; koskekaz joǵi 'kärestikuline fŏgi'.
Peale läänemeresoome kulte leidub sŏnal vasteid ka mari ja komi kules: sm koski, krjA koski, krjL košk, vdj kęhetšizęlla 'kohakimi', e kosk, m kaškə, k koś, koś́k (SKES II 222).
Seoses kosega nimetatagu vul lütsŏnu koskenaluine, -žen 'kose langus, alumine osa', koskenpå, -n 'kose ülemine osa, algus' ning koskennišk, -an (СВЭ)

'kose eilemine osa, algus'.

raht, -an 'laht' esineb kesk- ja lõunavepsa murdealal.
oŋgitan rahtas 'piiian lahes kalu'. Sõna kuulub ilmsesti lääneemeresoome algkulde, vrd. sm lahti, krjA lahti, krjL raht, vdj rahti, e laht. Mansi ja hanti vasteid putakse ebakindlaiks. (SKES II 269).

raid, -an '1. färve või fõe keskkoht, färveselg, lai vuvali, 2. paadisadam'. Sõna on tuntud kogu vepsa alal.
raidai l'ibui suŕ raiń'iž 'färveselga mööda rullus suur laine'; ajoin veńhõ raidanę 'sõitsin paadiga vuvälfale'; ištla raidau (СВЯ) 'istuda paadisadamas'.
raid on vana germaani laen, vrd. a-sks lád 'tu, vahemaa', n led 'suund, tu' (SKES II 271).

l'åhtje, -ken '1. kaw, 2. allikas'.
Sõna tuntakse kõigis vepsa murretes, Sodfärvel tähendab ta kawu.
mända l'åhtkenę vedęrę (СВЯ) 'minna kawule vett tooma'.

Sõnal on vasteid läänemeresoome kultes: sm lähde 'allikas, mud. kaev', krjA, L lähte, vdj lähe, e läte 'allikas, mud. kaev' (SKES II 319). Sõna putakse tuletiseks sm lähteä verbist. Viimane on soome-ugri sõna (FUV 94), vrd. krjL lähtä, krjA lähte-, vdj lätä, e lähen, mrdE l'iot'ems 'välja viia või tuua', m lä·ktäm 'välja minna', udm liktini 'saabuda' (SKES II 319).

meri, -en 'meri' esineb kogu vepsa kulealal.

l'indud l'etas päl'iči meres (CBA) 'linnud lendavad üle mere'. Sõna on tõenaoliselt balti laen, vrd. lud mãre, lt mare, maria (IKBL 137).

Merekallast tähistatakse lüt-sõnaga mereriun, -an (CBA); mužik läks kod'ihe mereriunam'e (id) 'mus läks kofu merekallast mööda'.

murd, -on (CBA) 'vukuris, nulukott'. Sõna luvik pürdub keskvepsa murdega.

murdos veźi punosę (СВЯ) 'nulukohas vesi kurleb'. Samatüveline on ka verb murta; dab 'purustada, murda'. Sõna on lääne-meresoomeline, vrd. sm murtaa, krj murda-, vdj murtā, e murda, lv mūrdš (SKES II 353).

ńemí, -en, ńemak, -on 'num, poolsaar' esineb kogu vepsa kulealal; ka Sodfärvel tuntakse mõlemat sõnakuju.

mända ńemerę 'minna numele'; järves om äi ńemīd 'järves on palju numi'; ńemakomie mänob tropaińe (СВЯ) 'poolsaart mööda läheb falgrada'. ńemí on lääne-meresoome sõna, vrd. sm niemi, niemeke, krjA ńiemi, krjL ńiem, vdj nēmi, ńemak, e num (SKES II 376).

Sodjärvel tuntakse ka sõna ńiemekesk 'maakitsus (näit. kahe järve vahel)'.

oja, -n 'ofa' esineb kõikides vepsa murretes.

verui oiha 'kukkus offa'; me-

cas joksob oja 'metsas pooksob ofa'. Sõna on bäänemeresoome algupära, vrd. sm ofa, krjA,L ofa, vdj ęfa, e ofa, lv vojà (SKES II 423).
ojaine, -žen 'ofake, väike ofa'; kaks mučušt ofašt 'kaks väikest ofakest'. Kesk- ja lõunavepsa murdealalt on üles kirjutatud ofandez, -sen, ofandęh, -hen 'ofa-, jõesäng'; ofa kuivi, jai ofandez 'ofa kuivasära, jäi ofasäng'. Samasuguseid tuletisi leidub ka teistes bäänemeresoome keeltes: sm ofanne 'ofanire', krjA ofanneh, ofandeh 'ofanire, ofa, lai ja madal kraav', krjL ofandeh (SKES II 423).
pohj, -an, pohǵ, pohď 'põhi'.
Tuntud kogu vepsa kuhalal.
ǵõǵi om śŭvä, ii, nägu pohǵäd (СВЯ) 'jõgi on sügav, ei näe põhja'. Sõna on bäänemeresoomelist päritolu, vrd. sm pohja, krjA pohju, krjL pohď, vdj pęhja, e põhi (SKES III 587).
Olenevalt sellest, milline jõe, järve või ofa põhi on, kasutatak-

se lütsõnu mudapotj 'mudane põhi', peskpotj 'lüvane põhi' fa savipotj 'savine põhi'; ńeč jo'ǵi mudapotj, a se peskpotj 'sellel fõel on mudane põhi, aga sellel lüvane'.

proлив, -an (СВЯ) 'fääauk' on üles märgitud ühest lõunavepsa külast. mäńin kalat samha proливaлę (СВЯ) 'läksin fääaugule kalastama'. Sõna on vene laen, vrd. on проливъ 'id' (Даль III 494).

rand, -an '1. kallas, rand, 2. mäefalam'. Sõna tuntakse kõigis vepsa murretes. See esineb kõigis läänemeresoome kultes fa on vana germaani laen, < põhfagerm, a-sks * stranđa (SKES III 734).

rand'išt, -on (VVV) 'rannik'. Sodfärvel oli sõna tundmatu.

rand on vepsa kules mitme lütsõna osiseks: peskrand 'lüvarand, -kallas'; ńečil' jarvuu peskrandad (СВЯ) 'sellel färvel on lüvakaldad'; järverand, farverand, ǵärverand, d'ärverand 'färve-

kallas'; månda järverandadme 'minna järvekallast mööda'; järverandoil' rogod kazvaba 'järvekallastel kasvab pilliroog'; jog'irand, jogerand, g'ög'irand, d'ög'irand, d'og'irand 'jõekallas'; månin jog'irandanę 'läksin jõekaldale'; ofarand 'ofakallas'; ofarandou murmad kazvaba 'ofakaldal kasvavad murakad'; merierand 'merekallas'. ühest keskvepsa külast on üles märgitud sõna randpol', -en 'kaldaäärne, rannaäärne'; laskkat verkod randponhę, sigou enamb kaaad (СВЯ) 'laske võrgud kalda äärde, seal on rohkem kalu'.

berog, -an 'kallas, rand' on üles kirjutatud Sodfärvelt, vene-vepsa sõnaraamatus puudub.

sigā berogad madanad, mudakahad 'seal on kaldad madalad, mudased'. berog on vene laen, vrd. vn берег 'id' (Даль I 83).

rodnik, -an 'allikas'.

üles märgitud kesk-ja lõunavepsast.

rodńikas veźi viru (СВЯ) 'allikas on vesi külm'. Sõna on laenatud vene keelest, vrd. on pogrnuk 'läte, allikas'

rogišt, -on 'pilliroostik'.
Üles kirjutatud Sodfärvelt, vepsavene sõnaraamatus puudub.
färves rogišt om 'färves on pilliroostik'. Tuletis on saadud läänemeresoome sõnast rogo, -n 'pilliroog', vrd. sm ruoko, krjt ruog, vdj rõko, e roog, lv rùogəz (SKES IV 872).

saŕ, -en 'saar'.
Sõna esineb kogu vepsa kuhalal.
färvuu åi saŕid (СВЯ) 'färves on palju saari'. saŕ on läänemeresoome sõna, vrd. sm saari, krjA soari, suari, šoari, krjt suaŕ, suari, e saar, lv sǭr, sǣr (SKES IV 938).
Kesk- ja lõunavepsa murdealal on tuntud deminutiivid saŕik, -on, saŕjak, -on 'väike saar'. Ka Sodfärvel tuntakse mõlemaid variante. kolmę saŕjakoišt 'kolm

saart'; sigā ā sarjakoižid 'seal on paglu saari'.
veźi, veden 'vesi' esineb kõikides vepsa murretes.
mända vedęrę 'minna on järele'.
veźi kuulub uurali sõnavara hulka, vrd. sm vesi, e vesi, mrd veď, m wət, wüt, udm vu, mns wit, ung viz (FUV 63).
ühest keskvepsa külast on üles tähendatud lüitsõna kevaźveźi (CBA) 'suurvesi'; kevaźveduų ajetas jogedme pardęd (CBA) 'suurvu ajal parvetatakse jõge mööda palke'.

Vukogusid tähistav sõnavara on üsna mitmekesine. Termi-nid on suures osas geneüünsed, näiteks uurali päritolu on jogi 'jõgi' ja veźi 'vesi', soome-ugri algupära on sõnadel l'ähtę 'kauv, allikas' ja kosk 'kosk, käus-tik'. Suur osa tuumakohastest ter-minitest on bäkemeresoome algu-

pära, näiteks ard, rainiž 'laire', ńem 'nuum, poolsaar', oja 'oja', pohj 'põhi', sar 'saar' jt. meri 'meri' on balti laen; rand 'kallas', raid 'vuvälu, järveselg' ja kaiduz 'kitsus, väiki' germaani laenud.

Teemakohase sõnavara hulgas esineb hulgaliselt vene laene. Nud on üldiselt vähem vaja-minevad ja kitsama tähendusega terminid: brod 'koolmekoht', klúč 'vukuris, nulukoht', pronub 'pääduk' jt.

3. SOOD

muraškžom, -an (СВЯ) 'koht soos, kus kasvavad murakad, murakamaa'. Sõna levik piirdub keskopsa alaga. Samast murdest pärinevad ka muraškpaik, -an (СВЯ) 'murakapaik' ja muraškmänd, -on (СВЯ) kuio koht soos, kaetud murakatega'; muraškpaikau kerazin täudęn puzun muraškoid' (СВЯ) 'murakapaigas korjasin korvitäie murakaid'. Tuletised pärinevad genuiinsest sõnast murašk, -on 'soomurakas'; mille sufiks on tõenäoliselt vene laen, vrd. vn морошка 'murakas'. Viimast putakse omakorda võimalikuks laenuks soome-ugri kultest vene kulde (Фасмер II 658).

murmišt, -on 'murakate kasvukoht'. Sõna kasutatakse Sodjärvel.

murmad kazvaba murmištos 'murakad kasvavad murakamaal'. Tuletusaluseks dev sõna murm, -an 'soomurakas' on uurali algupära (FUV 37). Sugulaskulte vasteid: sm muurain, kj muuroi, kj A mūŕoi, vdj muraga, e murakas, h mūrə̂x, mns mǫrax, sam maraŋga (SKES II 355).

nova, -n (СВЯ) 'mådasoo, raba'. Sõna levik pürdub ainult keskvepsa alaga.

hebo putui novaha (СВЯ) 'hobune vafus mådasohu'. Sõna on päritdult läänemeresoomeline, ord. sm neva 'lage soo', kj ńeva 'veekogu', kj A ńeva 'fõgi', e murd nõva 'voolukoht fõs, färvs' (SKES II 375). Ka usti kohanimi Nõva[1] kuulub etümoloogiliselt siia.

ŕåmegišt, -on (СВЯ) 'soo, soine maa-ala'. Üles märgitud eihest keskvepsa kiilast.

---

[1] Pall, V., Põhja-Tartumaa kohanimed I, Tallinn 1969.

poimda marjad ŕåmegištoh (СВЯ) 'korjata soos marfu'. Põnal on vasteid teistes läänemeresoome kultes: sm råme, råmeikko 'soo, kus kasvavad kidurad puud', krj råme, råmeh, krjL råmeikkö, råmikkö (SKES IV 911).

so, -n 'soo' on tuntud kogu vepsa alal. murmad sorę kazvaba 'murakad kasvavad sooś'; sod oma suręd 'sood on suured'. Põna on läänemeresoome algupära, vrd. sm suo, krjA šuo, vdj sō, e soo, lv sùo (SKES IV 1110). Põnast tuleneb adjektiiv sokaz, -han 'soine'; sokaz ma 'soine maa'; sokhad ńitud 'soised nüdud'. Poo erinevaid osi märgivad järgmised lüitsõnad: keskso, -n 'soo keskpaik'; sorand, -an 'soovur'; soŕůun, -an (СВЯ) 'soovur, -sero'; poimda marjoid soŕůunou (id) 'korjata sooserval marfu'; sovoŕ, -en 'soovur, -sero' esineb ainult lodjärvel. kukičud kazvaba sooeŕēlé 'sinikad kasvavad sooserval'.

sokeskuz 'kõrgem maariba kahe soise maa-ala vahel'. Sõna levik pürdub lõunavepsa murdealaga. Lütsõnade abil väljendatakse ka esi lüki soid: somänd'ik, -on 'kidurate mändidega kaetud soo'; must'ikad kazvaba somänd'ikoil'e 'mustikad kasvavad soomännikuis'; sůd'äin'so, -n (CBA) 'keset metsa olev soine maa-ala'; kävel'in sůd'äinsoho gal'bonoho (id) 'käisin metsas oleval soisel maal jõhvikal'; topkso, -n 'laukasoo'. Sõna on kirja pandud todjärvelt, vepsa-vene sõnaraamatus ei esine. sigä topksod 'seal on laukasood'.

topk, -an 'laugas' esineb todjärvel, vepsa-vene sõnaraamatus puudub. Sõna on vene laen, vrd. on monkuŭ 'rabane, tüma, mäda'

sůuml'ähtę, -ken, sil'mlähtę (CBA) 'laugas'.

Sõna levik pürdub keskvepsa alaga. sůuml'ähtkes vez'i om sįžui (CBA) 'laukas on seisev vesi'.

zip, -an (СВЯ) laugas, tüma koht' on üles märgitud keskvepsa murdealalt Pondalast. Sõna on vene laen, ord. on зыбкий 'nõtkuv, kõikuv, tüma' (Darb I 697).

šaim, -an (СВЯ) 'võsaga kaetud soo'. Sõna esineb keskvepsas Pondalas. l'ehmad šaimas uud'ihe (СВЯ) 'lehmad olid võsaga kaetud soos'. Sõna algupära on ebaselge.

Sood tähistavad vepsa kules neli sõna: so 'soo', nova 'mädasoo', r'ämegišt 'soine maa-ala' ja šaim 'võsaga kaetud soo'. Esiseguseid soid aitavad väljendada ka lütsõnad: topkso 'laukasoo', sü-d'äin'so 'metsas olev soine maa-ala' ja somänd'ik 'kidurate mändidega kaetud soo'. Laukaid tähistavad genuinne sõna sümm-l'ähtę, sil'mlähtę ja vene laenud topk ning zip. Suhteliselt rohkete terminite esinemine on seletatav sellega, et vepsa alal

on üsna ohtrasti madalaid ja soiseid kohti. Samal põhjusel on asfaomane sõnavaralgi suures osas geneiinne.

4. TAIMKATE

4.1. METSAD

babarmišt, -on, babarmik, babarmkišt, babarmžom, -an 'vaarik'.
Sõnad on registruritud kesk- ja lõunavepsa murchalalt. mina putuin' babarmkištho i keraźin ăjan babarmod (СВЯ) 'ma sattusin vaarikusse ja korfasin palju vaarikaid'; kond'jad kăvuutas babarmikos babarmod sõmha (id) 'karud käivad vaarikus vaarikaid sõõmas'. Vaarikut märkivad nimetused on tuletised tüvest babarm, -on 'vaarikas'. Võmane on läänemeresoome sõna. Sugulaskeelseid vasteid: sm vaapukka, kj vavarno, e vaarikas, mud. vabarn.

baŕbišt, -ou, varbišt, baŕbik, varbik 'põõsastik, võsataoline noor segamets'. Sõna esineb erinevate häälikuliste variantidena kesk- ja lõunavepsas. baŕbikos kazvaba koivud, hoygad, kuźed 'noores segametsas kasvavad kased, männid, kuused'; ij̯ sa ĺičtäs, mugoine tihed baŕbik (СВЯ) 'ei saa läbi, selline tihe põõsastik'. baŕbišt on tuletatud sõnast barb, -an 'varb, oks', mis on läänemeresoome algupära, vrd. sm varpu, e varb. Hakulinen pab seda oma sõnaks (SKRK 292). Adjektiivi baŕbikokaz, -han kasutatakse tähenduses 'väike, madal' (metsa kohta): baŕbikokaz mec 'madal mets'.

boliŝt, -ou, bolkišt, bolžom 'koht, kus kasvab palju pohli, pohlamaa, pohlarikas koht'.
Sodfärvel on tähendus üldistunud: 'marjamaa, koht, kus kasvab palju marju'.
boliŝtos bolad kazvaba 'marjamaal kasvavad marjad'.

Tuletised párinevad sõnast bor, -an, bō, -n 'pohl, mari', mis esineb kogu vepsa alal. Páritdult ou sõna soomeugrilíne (FUV 109), ord. sm puola, krjt puola, krjt buol, lv lùdgâz, odj parraz, e mrd. pohlas, palukas, kS pul, mns pul (SKES III 645).

bor sõnast ou tuletatud ka adjektüve: bolakaz, -han, bolaśüńe, -žęn 'pohlarikas'; l'ůuźin' bolakahan sijan (СВЯ) 'leidsin pohlarikka koha'. Lütsõna bolpaik, -an ou sünomüüm sõnadele bolišt, bolkišt, bolžom.

bor, -un (СВЯ) '1. suur tihe okaspuumets, 2. puiduvarumine, metsatööd'.

Sõna ou registreritud lõuna- ja põhjavepsa murdealalt. Lõunavepsas ou selle tähenduseks 'suur tihe okaspuumets', põhjavepsas esineb sõna aga ülekantud tähenduses 'puiduvarumine, metsatööd'.

boruil'e kazvaba pedajad (СВЯ) 'suurus tihedas okaspuumetsas kasvavad männid'; bouvel mužįkad

borus ratazę (id) 'talvel mehed töötavad metsatööl'. Sõna on vene laen, vrd. on δορ 'suur tihe okaspuumets' (Даль I 118).

kaŋgaz, -khan (СВЯ) 'palu, tihe okaspuumets' esineb keskvepsa murdes. kerata babukoid' kaŋghau (СВЯ) 'korjata palus seni'. kaŋgaz on läänemeresoome sõna, vrd. sm kangar, emurd. kanger, lv kāŋgar' (SKES I 155).
Keskvepsas tuntakse vul leitsõna sŭdäinkaŋgaz 'okaspuumets keset sood'.

habišt, -on, habik, habikišt, habžom, -an 'haavik, haavamets'. Tuntud kogu vepsa kulealal. ńiń kazvab habištho 'pärn kasvab haavametsa'; habištos habad kazvaba 'haavikus kasvavad haavad'; sŭgizuu habžomad oma pahoiń čomad (СВЯ) 'sügisel on haavikud väga kaunid'. Sõnad on tuletatud puunimetusest, hab, -an 'haab'. Vedmane on soome-ugri sõna, vrd. sm

haapa, krjt huab, vdj ápa, e haab, m šåpki jne (SKES I 46).

harvišt, -on 'hõre mets'.
Sõna esineb aikult lõunavepsa murdealal Sodjärvel ja on tuletatud teivest harv, -an 'harv, hõre', millel on sugulaskeelseid vasteid kuni mordva kulteni: sm harva, krjt harvę, vdj arva, e harv, lv ā̆ra, mdE tšuro, mdM šura (SKES I 60).

haugišt, -on (CBA) 'koht, kus tehakse metsatöid'.
Registreeritud lõunavepsast.
haugištōs kuręl'īn ku mužįkad sarręl'ibad sarnōd (CBA) 'metsatöökohas kuulsin, kuidas mehed futustasid muinasfutte'.
haugišt on tuletis sõnast haug, -on '(puu)halg', millele leidub vasteid lääneemeresoome kultes: sm halko, krjt haug, haugo, vdj anko, e halg, lv alb. Mordva vasteid putakse ebakindlaiks (SKES I 51).

hoŋgišt, -on hoŋgžom, -an 'männik, männimets' on tuntud kogu vepsa alal.

hoŋgištos hoŋgad kazvaba 'männikus kasvavad männid'; mus'tikad kazvaba hoŋgištoil'e 'mustikad kasvavad männikutes'; hoŋgžomha kazdas gŕibad (CBa) 'männikus kasvavad seened'. Tüvisõna on hoŋg, -an 'mänd', millest lähtub ka adjektüvseid tuletisi: hoŋgaśü̯ńe, -žen 'männi-, männist'; hoŋgaśü̯ńe mec 'männimets'; hoŋgikaz, -han 'männirikas'; hoŋgikaz sijä 'männirikas koht, koht, kus kasvab palju mände'. hoŋg on läänemeresoome sõna, vrd. sm honka, krjA hoŋgu, e mud honga-puu (SKES I 80).

pedaižom, -an, pedęižom (CBa) 'männimets, männik' esineb ainult keskvepsa murdealal.

pedaižomas gŕibad kazdas (CBa) 'männimetsas kasvavad seened'. Tuletis pärineb keskvepsa sõnast pedai, -n, pedęi 'mänd'. Vepsa kules on männil kaks nimetust, nagu ka lähemais sugulaskultes: sm honka ja petäjä, eL pedakas, pet-

tăi ja e mänd. Soome-ugri pedai vasteid leidub praaegu kõigis sugulaskultes: sm petäfä, krjL pedai, vdj petäfä, e pedafas, pedakas, pettäi, lv piedāb, mdE pitšę jne (SKES III 534).

kadagišt, -on 'kadastik'.
Sõna on kirja pandud Sodjärvelt, puudub vepsa-vene sõnaraamatus. kadagištos kadaged kazvaba 'kadastikus kasvavad kadakad'. Tuletatud sõnast kadag, -en, mis on tuntud kõigis vepsa murretes. Vasteid sugulaskultest: sm katafa, krj kadafa, vdj kataga, e kadakas, mud kadak, kataj, lv gadāb. Toivose arvates kuulub sõna vanasse algsoome kuude ja on läänemeresoome kulte (lv, e) vahendusel laenatud ka balti kultesse (lud kadagijs, lt kadegs), mitte aga vastupidi (SKES I 170).

kasard, -on, kasardoz, -sęn 'põllumaa faoks võsast puhastatud koht'.
Sõna levik piirdub lõunavepsa mundiga. kasard, kasardoz on tuletised

sõnast kasaŕ 'võsalaasimiskirves'. Vasteid esineb tal ka teistes läänemeresoome keeltes: sm kasuri, krj kassara, krjA kassaŕ, vdj kasuri. Kõikjal on tähenduseks 'võsalaasimiskirves'. Sõna on laen vene keelest, vrd. on kocapь 'niitja, raienuga, võsalaasimiskirves' (SKES I 168).

kaskez, -sęn (СВЯ) 'noor lehtmets'. Esineb keskvepsa meedealal. haumhenę kaskez kazvoi (СВЯ) 'alemaale kasvas noor lehtmets'. kaskez on ühendatav sõnaga kask, -en 'alemaa', mille vaste soome keeles - kaski tähendab 'langetatud ja põletatud (leht)mets' (SKES I 160). Vt. kask.

kišt, -on (СВЯ) 'tihnik, padrik, rägastik'. -kišt esineb vepsa keeles tavaliselt rühma, kogumit märkiva sufiksina. Iseseisva noomeni tähenduses esineb see aga ühes keskvepsa keelas. kišt čičikašt' (СВЯ) 'mustsõstratihnik'.

koivišt, -ou, koivik, koivžom, -an 'kaasik, kasemets'.
Esineb lõuna- ja keskvepsa mendes. koivištos koivud kazvaba 'kaasikus kasvavad kased'. Sõnad on tuletatud puunimetusest koiv, -un 'kask', millel leidub sugulaskulseid vasteid kuni samojudi kulteni: sm koivu, et kõiv, mrdE ki-lej, mrs kāl', samT kuo jve (SKES II 208). Sõna uurali päritolu kinnitab ka Collinder (FUV 25).

koib, -en 'tihe mets, laas'.
Sõna on tuntud kõigis vepsa murretes. koibes nägiń muražmåton 'laanes nägin sipelgapesa'. Vasteid leidub läänemeresoome kultes: sm korpi, krjA korbi, e kõrb. Mansi vaste khorip 'lehisemets' on ühendatud küsimärgiga (SKES II 219).

kuźišt, -ou, kuźžom, -an 'kuusik, kuusemets'.
Sõnu tuntakse kesk- ja lõunavepsas. tihedas kuźžomas kazvoi ajan sent (CB 9) 'tihedas kuusikus kasvas palju seni'; lüudamei čoman

kuźištou (id) 'leiame ilusa kuusiku'. Tüvisõna on kuź, -en 'kuusk', mis on andnud ka adfektüvse tuletise kuźńe, -žen 'kuuse-, kuusest': kuźńe mec 'kuusemets'. Ord. sm kuusi, krj kuuži, kuuzi, vdj kūsi, lv kūzâz, e kuusk, mrd kūz (SKES II 253). Sõna uurali päritolu nendib ka Collinder (FUV 30).

l'epišt, -ön, l'epkišt, l'epšom, -an 'lepik' on tuntud kesk- ja lõunavepsas. māźikad kazvaba l'epištös i lagedā tahō 'maasikad kasvavad lepikus ja lagedal kohal'. Tuletusaluseks on l'ep, -an 'lepp', millel on vastid mordva kulteni: sm leppä, krj lep, vdj leppä, e lepp, mrdF lep'e, mrdM l'ep'ε (SKES II 288).

lomtaho, -n, lomžom, -an 'mets, kus on palju tuulemurdu'. Esineb kogu vepsa kulealal. Tuletusaluseks on vene laun lom, -en 'tuulemurd', ord. on ломать 'katki murdma, purustama' (Даль II 264).

madarįšt', -on (LVHA) 'madal, noor mets, võsa'.
Tuletis sõnast madar, -an 'madal'. Võmane on läänemeresoome päritolu: sm matala, krj madar, vdj matala, l madal, lv madàl (SKES II 337).

manźikkišt, máźikkišt, -on, manźikžom, -an 'maasikamaa, koht, kus kasvab palju maasikaid'. Tuntud kõigis vepsa murrates. p'utuiń manźikkištorę i keraźiń t'äudęn puzun manźikäšt (CBA) 'sattusin maasikamaale ja korjasin korvitäie maasikaid'. Tuletised on andnud läänemeresoomeline sõna manźik, -an, máźik 'metsmaasikas'. Vrd. sm mansikka, krj mańdžikka, vdj máźikaz, l maasikas (SKES II 333).

maŕgžom, -an, maŕžom, maŕčom (CBA) 'marjamaa, koht kus kasvab palju marju'.
Sõnad esinevad kesk- ja põhjavepsas. hůvan maŕčoman l'ůuźiń (CBA) 'leidsin hea marjamaa'. Marja-

rikast kohta tähistavad sõnad tulenevad soomeugri tüvest marǵ, -an, marǵ, marǵ 'mari', millele sugulaskultes leidub jäng-misi vasteid: sm marja, kyt mard', vdj marja, e mari, mrdE mar 'õun, mari', m mõr jm (SKES II 334). Samuti ka Collinder (FUV 97).

mec, -an '1. mets, 2. mets kui ehitus-materjal'.
Sõna tuntakse kogu vepsa kulealal. mända mecha senhe 'minna metsa seenile'; mijau mecan ajetas gögedmie (CBA) 'meil vetakse metsa (palke) mööda jõge'. mec on bääneemensoome sõna, vrd. sm metsä, kyt metš, vdj mettsä, e mets, et mõts, lv mẽtsà (SKES II 343). mecakišt, -an (CBA) 'tihnik, padrik, tihe mets'. Tuletis on üles märgitud keskvepsast. l'ehmad nakul mecakištos käel'iba (CBA) 'lehmad käisid siin tihnikus'. Lõunavepslastelt on üles kirjutatud tuletis mechänie, -žen 'pöö-

sas, puu'. mecas koume mechāšt, kezā i tauvō ühtet sådod (hoyg, kuź da kadagi) (CBA) 'metsas on kolm puud suvel fa talvel samas rüetuses (mänd, kuusk fa kadakas)'. Lütsönu: mecŕüun, -an 'metsaään'; metcrüunas oma nütud 'metsaääres on nüdud'; parźmec, -an (CBA) 'palgimets' esineb ainult keskvepsas; tågau kazvoi čoma parźmec (CBA) 'sün kasvas ilus palgimets'. mec sönast on ka adjektüvne tuletis mecakaz, -han 'metsarikas'; mecakahad sifad 'metsarikkad kohad'.

mustikkišt, -on, mustikžom, -an 'mustikamaa, koht, kus kasvab palju mustikaid'.
Sõna esineb erinevate hääliku-liste variantidena kogu vepsa alal. mustikkištos mustikad kazvaba 'mustikamaal kasvavad mustikad'. Tuletised pärinevad läänemeresoomelisest sõnast mustik, -an 'mustikas'. Ord. sm mustik-

ka, krj muśśikka, vdj musikaz, musikka, e mustikas, lv muškâz (SKES II 353).

mänd, -on (СВЯ) 'männitukk soos' on registruritud ainult keskvepsast. proit'kam mändorę ka sit' l'ebaidamoiš kuivou sijou (СВЯ) 'mingem männitukka fa seal puhakem kuivas kohas'. Männikut tähistab vepsa kules üldiselt hoŋgišt, tuletis sõnast hoŋg 'mänd'. Soos kasvavat männikut märgib aga hoopis teine sõna, mida vepsa kules kusagil mujal männi ega sellega ühenduses oleva märkimiseks ei kasutata. Palfudes sugulaskultes tähendab aga nimetatud sõna mändi: sm mäntyf, krjA mändö, vdj mäntü, e mänd, lv mäñD. Päritolult on sõna läänemeresoomeline (SKES II 359).

naboręšt, -on 'pohlamaa, koht, kus kasvavad pohlad' on üles märgitud tõunavepsast Sodjärvelt. naboręštos naborad kazvaba

'pohlamaal kasvavad pohlad'. Sõna päritolu kohta vt. bor.

noŕišt, -on 'noorendik, noor mets'. Esineb lõuna- ja keskvepsa murdes. haumhenę kazvoi noŕišt 'alemaale kasvas noorendik'. Tuletis pärineb läänemeresoomelisest sõnast noŕ, -en 'noor'. Ord. sm nuori, krjA nuorikko 'noor mets', vdj nõr, lv nùoŕ, e noor (SKES II 401).

parččom, -an (СВЯ) 'raielank, koht, kus tehakse metsatöid' esineb keskvepsa murdealal.
rata parččomas (СВЯ) 'töötada raielangil'; ńečę čoma parččom, voib čapta paŕźid' (id) 'su on hea raielank, võib raiuda palke'. Tuletis pärineb läänemeresoomelisest sõnast parź, -dęn 'palk'. Ord. sm parsi, krjL parž, e pars, lv pārž (SKES III 496). Ord. haugišt.

penzhišt, -on, pēzhišt, penzazžom 'põõsastik, võsa, tihnik'. Registruritud kesk- ja lõunavepsast,

Podjärvel tuntud kuful penzhišt ja pēzhišt. hipšhe jäńiš penzhištospā (CBA) 'hüppas jänes pōosastikust välja'; tańiž penzazžom selgitada i küntta ma (id) 'tarvis vōsa välja juurida ja maa künda'. Tüvisõnaks on penzaz, -shan, pēzas 'põõsas', vrd. sm pensas, krj penšaš, vdj pēzaz, e põõsas, lv pēzâz. Põnal on läänemeresoome algupära. (SKES III 520).

pihk, -un '1. tihe vōsa, 2. noor tihe okaspuumets'.
Põna esineb kõikjal vepsa kuhalal. kazvoi pihkhu 'kasvas, muutus vōsaks'; mä segoiń pihkhu 'ma eksisin tihedasse okaspuumetsa ära'. Põna sugulaskulsed vasted esinevad tähenduses 'vaik': sm pihka, krjA pihku, krjL pihk, vdj pihk, e murd pihk. Põna on läänemeresoomeline (SKES III 541).

pihl'ik, -on, pihl'žom, -an 'pihlik, koht, kus kasvavad pihlad'.
Kirja pandud kesk- ja lõuna vepsast.

Tiivisõnaks olev pihl', -ån 'pihlakas' on soome-ugri sõna, vrd. sm pihlaja, krjA pihlaju, krjL pihl', vdj pihlaga, e pihlakas, lv pī'lāb, mrdE pizol jne (SKES III 542 ja FUV 107).

org, -on (CBA) '1. tihnikusse kasvanud nõgu, org, 2. metsatihnik'. Sõna levik piirdub põhjavepsa murdega. Ka sugulaskeltes võib org murdeti esineda samas võiligilähedases tähenduses: krj orgo 'vana kuusemets, laas', lp or.okɛ 'männi- ja kasemetsa kasvanud org'. Päritolult on sõna läänemeresoomeline (SKES II 438).

pu, -n 'puu' on tuntud nõgu vepsa alal. l'ibuda puhu 'ronida puu otsa'; ana čapta nečed pud 'ära raiu neid puid'. Vrd. sm puu, krjA puu, lv pu, e puu, m pū, mns på, ung fa (SKES III 664). Sõna uuali päritolu märgib ka collinder (FUV 53). Vrd. mechāne.

raid'išt', -on, raidžom, -an 'pajustik'. Esineb kesk- ja lõunavepsa murretes. raidištos raidad kazvaba 'pajus-

tikus kasvavad pajud'. Tuletatud läänemeresoomelisest sõnast raid, -an 'pafu'. Ord. sm raita, krjL raid, vdj raita, raid (SKES III 719). Kalima prab aga sõna balti laenuks (IKBL 150).

seńžom, -an (СВЯ) 'seenemets, noht, kus kasvab palfu suni' on kirja pandud ühest keskvepsa külast. mända seńžomha seńhe (СВЯ) 'minna seenemetsa seenile'. sen, -en 'seen' on soome-ugri sõna (FUV 113). Sugulaskulte vasteid: sm sieni, krjL šień, vdj sēni, e seen jne (SKES IV 1008).

tomišt, -on, tomžom, -an 'toomik'. Sõnad esinevad kesk- ja lõunavepsas. tomištos ā tomīd 'toomikus on palfu toomingaid'. Tuivisõna tom, -en on uurali algupära (FUV 64).

čapatęz, -sęn, capatiš, -en 'raiesmik'. Esineb kesk- ja lõunavepsa murdes. čapatęsho kazdas hebočaińe i munźikäińe (СВЯ) 'raiesmikus kasvab mesimurakas ja lillakas'.

Sõna on tuletis verbist čapta, -ab 'raiuda', mis on teistes läänemeresoome kultes tundmatu. Küll aga esineb tal vastvid kaugemates sugulaskultes: emg csap 'liiua', mrdE t'śapams 'liiua', mrdM t'śapàms, udm čapki (MNTES I 478).

poimetęz, -sęn (CBA) 'suene- või marjamaa, kust on marjad või suned juba ära korjatud'.
Sõna on üles kirjutatud keskorpsast. vaha oli marjoid', poimetęśil' kerazimoi (CBA) 'vähe oli marju, tühjanskorjatud kohalt korjasime'; kerazin' vähuižęn sent' poimetęsuu (id) 'korjasin vähe suni tühjanskorjatud suenepaigast'.
Sõna on tuletis verbist poimda, -ib 'korjata'. Ord. sm poimia, krjA poimie, krjL poimita, e murd põimata 'lõigata sirbiga vilja'.
Sõna on läänemeresoome algupära (SKES III 592).

Vepsa üsna rikkalikus met-

saga seotud sõnavaras leidub eri nimetusi erinevatest puulükidest koosneva metsa tähistamiseks: habišt 'haavik', kuźišt 'kuusik', hoygišt 'männik' 'lépišt 'lepik', pedaižom 'männimets', koivišt 'kaasik' jne. Ka erineva vanuseastmega metsa jaoks on eri terminid: baribišt 'võsataoline noor segamets', koib 'laas', madaništ 'madal mets', noŕišt 'noorendik'. Hõredat metsa tähistab harvišt, suurt tihedat okaspuumetsa bor; metsa, kus on käimas langetamistööd, märgib sõna haugišt. Nü on vepsa kules igasuguse metsaliigi jaoks eri termin. Metsa märkiv rikkalik sõnavara ongi ootuspärane, sest vepsa ala on küllalt metsarohke ja inimesed on metsa hästi tundnud ja selle saadusi kasutanud juba kaugest minevikust alates. Sellepärast on ka metsaga seotud sõnavara põhilises osas genuiinne. Kõige rohkem on läänemeresoomelistest tüvedest

saadud sõnu: baíbišt 'põõsastik, võsataoline noor mets', haugišt 'metsatööpaik', hoŋgišt 'männik', kaŋgaz 'palu', koíb 'laas', raidišt 'pajustik' jne. Soome-ugrialgupära on borišt 'marjamaa', habišt 'haavik', marg'žom 'marjamaa', pihl'ik 'pihlik', seńžom 'sunemets' jne. Kõige vanema kihistuse moodustavad uurali algkulde kuuluvad sõnad: koivišt 'kaasik', kuźišt 'kuusik', pu 'puu', tomišt 'toomik'. Vene laene on kaks: bor 'suur tihe okaspuumets ja romžom 'tuulemurruline mets'.

4.2. ROHUMAAD

hiịnžom, -an (СВЯ) 'koht, kus kasvab tihe rohi'.
Sõna esineb keskvepsa murdealal.
Tuletise tüvisõna hiịn, -an 'hein' on balti laen, vrd. lud šiẽnas, lt siens (IKBL 99).

raged, -an 'lage ja tasane maa-ala'.
Sõna kasutatakse kogu vepsa kuleatal.
raged sijä 'lage koht'. Sõna on läänemeresoome päritolu, sugulaskulseid vasteid on järgmisi: sm lakea, lakeus, kjA lagei, lagie, vdj rakẹa, e lage, lv la'gdŝ (SKES II 272).
ragedišt, -on 'lagendik; ilma puudeta tasane koht'. Sõna kasutatakse kesk- ja lõunavepsa murdealal. paimeta žịva-

tad ragedištou (СВЯ) 'karjatada loomi lagendikul'. Kesk- ja lõunavepsa murdealal on tuntud ka sõna rageduz, -sęn 'lagendik'. pranda peit' ragedu-zęrę 'ehitada maja lagendikule'.

ruht, -an 'luht, vu-äärne heinamaa'. Esineb kogu vepsa kulealal.
ruht kuiv'i 'luht kuivas ära'. ruht on laenatud läänemeresoome kultesse (sm luhta, kf L ruht, ruhtę, vdj ruhta, e luht (SKES II 306)] balti kultest, vrd. lud lùkštas, lt luksts 'niiske maa-ala, mis kevadel on vu all' (IKBL 134).

n'it, -un, n'it', n'iįt 'niit, heinamaa'. Sõna kasutatakse kogu vepsa kulealal.
n'it'uid eba kun'dä 'niite ei kunta'; m'ä n'it'īn n'it'ū 'ma niitsin heinamaal, niidul'. Sõna on eihendatav verbiga nit't'a, niįta, n'it't'ä 'niita' ja tal on vasteid kõigis läänemeresoome

kultes: sm nütty, krjA ńütlu, krjL nittu, ńit, e nüt, lv nit̀ (SKES II 379).

ńit sõnast on ka tuletisi: ńituikaz, -han 'nütuderohke'; ńituikaz sija 'nütuderohke koht'; ńitatęz, sen 'nüdetud nüt, heinamaa'; ńit'üińe, -žen 'väike heinamaa, nüt'. Deminutiiv on kirja pandud Sodjärvelt, vepsa-vene sõnaraamatus puudub.

Olenevalt nüdu, heinamaa asukohast kasutatakse selle tähistamiseks järgmisi lüt sõnu: haumehńit (CBA) 'alemaale kasvanud heinamaa' on tarvitusel keskvepsa murdealal; joǵińit', ǵöǵińit, d́oǵińüt 'jõe äärne heinamaa' on erinevate häälikuliste variantidena levinud kogu vepsa alal; novańit (CBA) 'rabaheinamaa' on üles kirjutatud ühest keskvepsa külast; pŭudńit, pŏudńit (CBA) 'põlluäärne heinamaa'. Sõna levik puudub kesk- ja põhjavepsa mur-

dealaga. pöudńitud oma heinakahad (CBA) 'pöllwäärsed heinamaad on heinarikkad'. Kesk- ja lõunavepsa murdealal tuntakse sõna sońit 'sooheinamaa'.

norm, -en (CBA) 'nurm'.
Sõna on üles märgitud kesk- ja põhjavepsa murdealalt.
normuu vätas rapsęd (CBA) 'nurmel mängivad lapsed'. Sõnal on vasteid kuni obiugri kulteni: sm nurmi, kjA nurmi, e nurm, vdj nurmi, lv nur'm, mns ńurm, h ńūrəm (SKES II 403).

paimetos, -ęn 'karjatamise koht, karjamaa' on tuntud kesk- ja lõunavepsas.
ajada l'ehmad paimetosho 'ajada lehmad karjamaale'.
paimetos võib ühendada verbiga paimeta, -ndab 'karjatada'. Sõna kuulub balti laenude hulka, vrd. leed piemuõ 'karjus' (IKBL 145).

purtę, -ken (CBA) 'metsalagendik'.

üles kirjutatud ühest tõunavepsa küllast.
purtę tmu tarbiš_t'e t'ehta (CB9) 'üle metsalagendiku on tarvis tee teha'.

tazo, -n 'tasane, sile'.
Adjektiivi kasutatakse ka substantiivses tähenduses, märkimaks tasast kohta, maapinda: mänin tazonę 'läksin tasasele kohale, tasandikule'. Sõna on läänemeresoomeline, vrd. sm tasa, mjA taša, e tasa, lv tazà (SKES IV 1242).
Tõunavepsas on advubist tazā tuletatud substantiiv tazaŋg'išt, -on 'tasandik'; sigā šur' tazaŋg'išt 'seal on suur tasandik'.

umaräńe, -žen, umarańe, umaraińe, omaraińe, omaräńe 'kaŋ'amaa'.
Sõna on üles kirjutatud kuskfa tõunavepsa murdest, Sodfärvel tuntakse kõiki u-lisi variante.

ajada l'ehmad umanážęnę
'ajada lehmad karjamaale'
Tuletis on saadud läänemere-
soomelisest oma-tüvest (SKES II).

Rohumaid käsitleva termino-
loogia hulgas on suhtelisett palju
balti laene: hiįn 'hein', vuht 'luht',
paimetos 'karjamaa'. Neile lisan-
dub kuus genuinset märksõna.

KOKKUVÕTE

Sepsa kuele maastikualase sõnavara etümoloogilisest analüüsist selgub, et asfaomane sõnavara on suures osas genuiinne. Töös analüüsitud 121 märksõnast kuulub 84 (69,4 %) selle hulka. Oanimad tumakohased terminid on uurali algupära, nagu ma 'maa', mätaz 'küngas, mätas', jogi 'jõgi', veźi 'vesi', pu 'puu' jt. Kokku on neid antud töös 11 (9,1 % märksõnade üldarvust). Soome-ugri sõnu esineb töös 19 (15,7 %), näiteks kivi 'kivi', kaśk 'ale', t'e 'tee', hab, habišt 'haab, haavik', l'ep, l'epišt 'lepp, lepik', marg' 'mari', paro 'põletamisjärgne alemaa'. Kõige rohkem on läänemeresoome sõnu – 54 (44,7 %): savi 'savi', mägi 'mägi', oja 'oja', sar' 'saar', pohj 'põhi', nit'

'nüt, heinamaa', and 'laine', raht 'laht', org 'org', koib 'laas', so 'soo' jt.

Läänemeresoome kultes leidub laene balti ja germaani kultest. Käesolevas töös esineb balti laene 6 (4,94%): hiin 'hein', ruht 'luht, vuäärne heinamaa', paimetos 'karjamaa', meri 'meri', käp 'haud, kääbas', vago 'vagu'. Germaani laene on 5 (4,14%): kall' 'kalju', kaiduz 'kitsus', raid 'vuväli; paadisadam', rand 'rand, kallas', pinud 'põld'.

Slaavi ja vene laenudel on oluline koht vepsa kules. Dominurivas osas on nud hilised vene laenud. Viimaste hulk kasvab praegu kiiresti, kuna vepslased on tänapäeval kakskulsed. Vepsa kul on jäänud suhtlemiskuleks väljaspool ametlikku tarvitussfääri. Vaadeldud maastikualase sõnavara hulgas esineb nimetatud laene 20 (16,5%), näiteks pesk 'lüv', kl'uč 'vuukuris, nulukoht', beiog 'kallas', rodńik 'allikas', bor 'suur tihe okaspuumets', pana 'põld', tropęińe 'jalgrada' jne.

Sageli kasutatakse parallelselt hilist vene laenu ja genuiinset sõna või vanemat laenu; nooremad vepslased ulistavad tavaliselt esimest: para ~ pùud 'põld', beiog ~ rand 'kallas', pesk ~ l'ete 'lüv'.

Etümologisuerimata jäid töös järgmised sõnad (4,14 %): šaim 'võsaga kaetud soo', kuhr 'väike auk soos, metsas', kišt 'tihnik, padrik', koiranmuil' 'must muld lüvakihi all', boŋg 'hauakoht jões, järves'.

Käesolevas töös leidub tüvisõnu ja tuletisi, mis pole fiksuritud põhilises vepsa sõnavara esitavas teoses – M. Zaitseva ja M. Mullose koostatud vepsa-vene sõnaraamatus. Näiteks hilised vene laenud brod 'koolmekoht jões', kl'uč 'vukuris, nulukoht', beiog 'kallas', kanav 'kraav', para 'põld', topk 'laugas'; lütsõnad peskma 'lüvamaa, -muld', mustma 'mustmulla maa', mägirand 'mäujalam'; tuletised rogišt 'pilliroostik', mägut 'küngas' ja

<u>nitüine</u> 'väike heinamaa, heinamaa-
sül'ning <u>kadagišt</u> 'kadastik'.

Eelöeldut summeerides järg-
neb, et vepsakulse maastikualase sõna-
vara põhiosa on genuünne, millele
lisanduvad balti, germaani ja slaa-
vi laenud. Tumakohase sõnavara
genuünsus on ka ootuspärane, sest
looduse ja maastikuobjektidega on
inimesed kokku puutunud väga
kaugest minevikust alates.

24. mail, 1974. a.

P. Palmeos.

INDEKS

abai 25,28
ala- 26,28
alahaiṅe 26
alaŋg 25,28
alaŋgišt 26,28
alaŋgokaz 25
alaŋgsija 25
alaŋgtaho 25
alav 26
ald 37,86
avi̯ṅjaṅo 41
babarmik 58
babarmišt 58
babarmkišt 58
babarmžom 58
barb 59
baṅbik 59
baṅbišt 59
baṅbikokaz 59
beṅog 48,86,87
biźirk 34,36
bō 60
bol 60,72
boli̯št 59,78
bolkišt 59,60
bolpaik 60
bolžom 59,60
bolakaz 60
bolaśii̯ṅe 60
boŋg 37,87
bor 60,77,78,86
braḋindsija 38
braṫḋa 38
brod 38,87
čapatęz 75
čapatiš 75
capta 76
ḋogi 38
ḋogiṅii̯t 81

ǵǫǵirand 48
d'ȧrv 40
d'ȧrverand 47
d'ȧrvut 40
d'ǫǵi 38
d'ǫǵirand 48
d'ǫǵut 39
grečudpana 32
ǵȧrv 40
ǵȧrverand 47
ǵȧrvut 40
ǵǫǵensu 39
ǵǫǵi 38
ǵǫǵiniš 39
ǵǫǵiṅit 81
ǵǫǵirand 48
ǵǫǵiṅun 39
ǵǫǵut 39
hab 61, 85
habik 61
habikišt 61
habišt 61, 77, 78, 85
habžom 61
hahk 14
hahk kivi 7, 14
hȧmez 29, 34
harv 62
harvišt 62, 77
haud 20, 24
haug 62
haugišt 78, 62
haumeh 29, 33
haumehṅit 81
haumhut 29
hernęhpřud 32
hernezpana 32
hiịn 79, 86
hiịnžom 79
hoyg 63, 71
hoygaśiịṅe 63
hoygikaz 63
hoygišt 62, 78, 77, 72
hoygžom 62
houd 20
houmeh 29, 34
jarv 40
jarve-kesk 41
jarverand 47
jogensu 39
jogerand 48
jogevi 40
jǫǵi 38, 85

jogiṅit 81
jogirand 48
jogireṅ 39
jogireun 39
jogut 39
järf 40
järv 40
järvenkar 41
järverand 47
järvišt 41
järvut 40
kaiduz 41, 86
kadagišt 64
kagrma 32
kagrpana 32
kagrpūud 32
karrakivut 7
kaľľ 15, 19, 86
kanav 21, 23, 87
kaygaz 61, 78
kar 21, 24
kartoškma 32
kartoškpūud 32
kasar 65
kasard 64
kasardoz 64
kaśk 30, 65, 85
kaskeśūun 30
kaskez 65
kezama 12
kezapaik 11
kezaťe 34
keskso 54
kevaźveźi 50
kišt 65, 87
kivikaz 9
kivi 7, 14, 85
kivikogo 8
kivirovg 8
kivišt 8
kivižom 8
kivut 7
kľuč 41, 86
koiranmuiľ 9
koiv 66
koivik 66
koivišt 66, 78
kop 20, 24
koib 66, 77, 78, 86
korthišt 42
korťik 42
kośk 42

koskekaz 42
koskenaruinie 42
koskenniš̌k 42
koskenpå 42
kuhr 21, 24, 87
kuhríikišt 21
kuhruikaz 21
kukkaz 15
kuź 67
kuźišt 66, 77, 78
kuźńe 67
kuźžom 66
kåp 20, 24, 86
l'ed 9
l'edo 9
l'edpüud 31
l'ep 67, 85
l'epišt 67, 77, 85
l'epkišt 67
l'epšom 67
l'ietę 10, 14
l'åhtę 43
raged 79
ragedišt 79
rageduz 79
raht 43, 86
raid 43
raiṇęh 37
rainiž 37
raks 22, 23, 28
raksoźüen 22
raksoveź 22
rodo 26, 28
rodoniš̌k 26
roga 27, 28
rogakaz 27
rogandęh 27
rogandez 27, 28
rogaveź 27
rom 67
romtaho 67
romžom 67, 78
ruda 26, 27
ruht 80, 86
rumipaik 10
ma 11, 14, 85
madan 68
madanįšt 68
manźik 68
manźikkišt 68
manźikžom 68
maíd 69

maíǵ 69, 85
maíj 69
maíǵžom 68, 78
mâźik 53
mâźikkišt 68
mec 69
mecakaz 70
mecakišt 69
mechâmez 29
mechâńe 69
mecpiud 32
mecŕiun 70
mereŕiun 44
mereraud 48
meŕi 44, 86
muda 12
mudakaz 13
mudapotj 47
muraśk 52
muraśkmând 52
muraśkpaik 52
muraśkžom 52
murd 44
murm 53
murmišt 52
murta 45
muśtik 70
muśtikkišt 70
muśtikžom 70
mustma 12, 14
mâgekaz 16, 19
mâgenpâ 17
mâgi 16, 18, 19, 85
mâgiadǵ 16, 19
mâgipâ 17, 19
mâgioc 16, 19
mâgiraud 16, 19
mând 71
mâthikaz 18
mâthišt 17
mâtaz 17, 19
mâttaz 17, 85
nabonįšt 71
nagŕižpana 32
nagŕižpiud 32
ńem 45
ńemak 45
ńemekesk 45
ńiįt 80
ńit 80, 85
ńiť 80
ńiįta 80

ńitatęz 81
ńitenkaz 81
nižupana 32
nižupiud 32
ńiťiuńe 81
noí 72
noíišt 72, 77
norm 82
nota 22, 23
nova 53, 56
novaníil 81
oja 45, 85
opaíńe 46
opandęh 46
opandęz 46
oparand 48
omanáńe 83
omanuińe 83
org 23, 74, 86
ozrma 33
ozrpana 32
ozrpiud 32
ovidpana 32
ovidpiud 32
paik 11
paimeta 82
paimetos 82, 86
panada 30
pana 31, 32, 33, 86
pano 30, 33, 85
parź 72
parzmec 70
parččom 72
pedai 63, 64
pedęi 63
pedaižom 63
pēzaz 73
pēzhišt 72, 73
penzaz 73
penzhišt 72, 73
penzazžom 72
pesk 10, 14, 86
peskma 10, 14
peskpokj 41
peskrand 47
peskuka z 10
pihk 73
pihl 74
pihlík 73, 78
pihlížom 73
pohď 46
pohg 46

pohj 46, 85
poimda 76
poimetęz 76
pronub 47, 51
pu 71, 73, 85
puntę 82
puazpūud 32
pūud 31, 33, 86
pūudńit 81
pūudoadǵ 32
pōvazpana 32
raid 75
raidíšt 74, 78
raidžom 74
rand 47
randíšt 47
randpol 48
rijtte 35
rodńik 48, 86
rogo 49
rogišt 49
rova 22, 23
rugišma 32
rugišpana 32
rugišpūud 32
ráimegišt 53, 56
raí 49, 85
raíik 49
rarjak 49
ravi 4, 13, 85
raveka 2, 13
raveśijńe 13
ravima 13, 14
ravīńe 13
ravipohj 47
ravipūud 31
seń 75
seńžom 75, 78
sija 19
sil'mláhtę 55
so 54, 86
sokaz 54
sokeskuz 55
soma 54
somandík 55, 56
sońit 82
sorand 54
sośūun 54
sovi 54
sudáinkaygaz 61
sudáinso 55, 56
sūumláhtę 55, 56

xivenduz 23
xiva 23
šaim 56
zip 56
taho 19
tandar 35
tazā 83
tazaygišt 83
tazo 83
t'e 34, 36
t'ehut 35
t'esaí 35
t'eveí 35
tom 75
tomišt 75, 78
tomžom 75
topaz 17, 19
topu 55, 56
topuso 55, 56
toppaz 17
tropaiúe 35
tropęiúe 35, 86
tuppaz 17
umarraiúe 83
umarraúe 83
umarraiúe 83
vāged 14
vāged kivi 7, 14
vago 33
varbik 59
varbišt 59
veźi 50, 85
veźikaí 21

KASUTATUD KIRJANDUS LÜHENDITEGA

Даль = Даль, В., Толковый словарь живого великорусского языка I - IV, С. Петербург - Москва 1912.

Фасмер = Фасмер, М., Этимологический словарь русского языка II, Москва 1967.

FUV = Collinder, B., Fenno-Ugric Vocabulary. Uppsala 1955.

IKBL = Kalima, J., Itämerensuomalaisten kielten balttilaiset lainasanat. - Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 202. Helsinki 1936.

LVHA = Kettunen, L., Lõunaeesti läänemurde sõnaraamat, Tartu 1922.

MNTESz = A magyar nyelv történeti etimológiai szótára. Első kötet A - Gy. Budapest 1967.

Tall, V., Põlja-Tartumaa rahanimed I, Tallinn 1969.

SKES I = Toivonen, Y. H., Suomen kielen etymologinen sanakirja I, Helsinki 1955.

SKES II = Toivonen, Y. H., Itkonen, E., Joki, A. J., Suomen kielen etymologinen sanakirja II, Helsinki 1958.

SKES III = Itkonen, E., Joki, A. J., Suomen kielen etymologinen sanakirja III, Helsinki 1962.

SKES IV = Itkonen, E., Joki, A. J., Suomen kielen etymologinen sanakirja IV, Helsinki 1969.

SKKK = Suomen kielen käsikirja. Toimittanut Inkola, O., Helsinki 1969.

SKRK = Hakulinen, L., Suomen kielen rakenne ja kehitys, Helsinki 1969.

SUSA = Suomalais-ugrilaisen Seuran Aikakauskirja XXXII 3, Helsinki 1916–20. – T. I. Itkonen, Lappalais-suomalainen sanaoutaikirja, Helsinki 1919.

СВЯ = Зайцева, М. И., Мулоненен, М. И., Словарь вепсского языка, Ленинград 1972.

MUUD LÜHENDID

a-sks	- anglosaksi
e	- eesti keel
eL	- lõunaeesti murded
h	- hanti keel
k	- komi keel
kS	- sürjakomi keel
kj	- karjala keel
kjA	- karjala keel, aunuse murre
kjL	- karjala keel, liiudi murre
lud	- ludu keel
lt	- läti keel
lv	- liivi keel
m	- mari keel
mns	- mansi keel
mrd	- mordva keled
mrdE	- ersamordva keel
mrdM	- moksamordva keel
mr	- muinasrootsi keel
murd.	- murdes

n	norra kul
põhjagerm	põhjagermaani kuled
r	rootsi kul
sam	samofudi kuled
samK	samofudi kuled, kamassi kul
samT	samofudi kuled, taigi kul
sm	soome kul
udm	udmurdi kul
ung	ungari kul
vdj	vadja kul
vn	vene kul
vps	vepsa kul
vrd.	võrdle!
vt.	vaata!
ürks	ürlemsaksa kul.

СЛОВА, СВЯЗАННЫЕ С ПЕЙЗАЖЕМ В ВЕПСКОМ ЯЗЫКЕ

РЕЗЮМЕ

В настоящей дипломной работе рассматривается, систематизируется и анализируется с этимологической стороны лексика вепсского языка, связанная с пейзажем. Основной материал, используемый в работе, собран во время летних экспедиций 1971, 1972 и 1973 г. в деревне Алфорово Бокситогорского района Ленинградской области.

Работа состоит из четырех глав. В первой главе рассматривается лексика, связанная с постройствами погьы, во второй с водным пространством, в третьей с болотами, в четвертой главе рассматривается лексика, связанная с растительностью.

С этимологического анализа вытекает, что вепсская лексика, связанная с пейзажем, в большинстве является генуинной – 84 из 121 рассмотренных слов, т.е. 69,4%. Старейшие соответствующие термины уральского происхождения: ma 'земля', jo-ḑi 'река', pu 'дерево' и др. Всего их в настоящей работе 11 (9,1% из числа слов). Финно-угорского происхождения 19 слов (15,7%): kivi 'камень', maiḑ 'ягода', t'e 'дорога' и т.д. Лексика Прибалтийско-финского происхождения (54 слов) составляет 44,7% из тематической лексики. К таким словам относятся mäḑi 'гора', saɾ 'остров', and 'волна' и др. Балтийских заимствований (hiin 'сено', meɾ'i 'море') в работе 6 (4,94%), германских (kal'l 'скала', rand 'берег') – 5 (4,14%).

В вепсском языке постепенно ~~раст~~ возрастет количество русских заимствований, так как вепсы в нынешнее время двухязычные. 20 слов из рассмотренной лексики (16,5%) русского происхождения: pesk 'песок', beɾ'oḑ 'берег', pa-la 'поле' и др.

VOCABULARY ON LANDSCAPE IN THE VEPSIC LANGUAGE

SUMMARY

In the present diploma thesis a systematized vocabulary on landscape in the Vepsic language is given. The etymological backgrounds of the words are also presented. The materials used in the paper are collected by the author on the summer expeditions of 1971, 1972, 1973 in Sodyaro village, the district of Boksitogorsk, the province of Leningrad.

According to the etymological analysis the vocabulary on landscape in the Vepsic language is inherent to a large extent. 84 (69.4%) out of 121 words which have been analysed in the work are inherent. The oldest terms presented in the paper are of the Ural

origin: ma 'land', jõgi 'river', vesi 'water', pu 'tree', etc. The total of the terms of the Ural origin in the work is 11 (9.1%). 19 (15.7%) words are of the Fenno-Ugric origin: kivi 'stone', marja 'berry', tie 'road', etc. Most of all I found words of the Balto-Finnic origin: 54 (44.7%) - mägi 'mountain', saar 'island', and 'wave', etc.

6 words (4.9%) are Baltic loans: hüljes 'hey', meri 'sea', etc. 5 words (4.1%) are Germanic loanwords, such as kalju 'cliff', rand 'shore', etc.

The number of Russian loan-words is rapidly increasing in the Veps language, as Vepsians are bilingual nowadays. 20 words (16,5%) analysed in the present diploma thesis are Russian loanwords, such as pesk 'sand', berog 'bank', tropejine 'footpath', etc.

SISUKORD

Eessõna 2

1. Pinnaehitus

1.1. Pinnas 7

1.2. Pinnavormid

1.2.1. Märd ja künkad 15

1.2.2. Siigavikud 20

1.2.3. Madalikud 25

1.2.4. Põlled ja tud-inimtegevuse tulemus 29

2. Jukogud 37

3. Sood 52

4. Taimkate

4.1. Metsad 59

4.2. Rohumaad 79

Kokkuvõte 85

Indeks 89

Kasutatud kirjanduse lühenditega 97

mind likendid 99
Слова, связанные с пейзажем
в вепсском языке. Резюме 101
Vocabulary on landscape in
the Vepsic language. summary 103